№ 1. Otrdeen, 3. janwari 1912. g. 1912.

Makſà,
Jelgawà ſanemot:
par gadu . 2 rub. 20 kap.
par 1/2 gadu 1 „ 20 „
par 1/4 gadu — „ 60 „

Par adreſes pahrmainu jamakſà 10 kap.

Telefons № 644.

Latweeſchu Awiſes.

Makſà,
par pastu peesuhtot:
par gadu . . 3 rub. — kap.
par 1/2 gadu 1 „ 60 „
par 1/4 gadu — „ 90 „
par 1 mehn. — „ 50 „

Uſ ahrſemem:
par gadu . 5 rub. — kap.
par 1/2 gadu 2 „ 80 „
par 1/4 gadu 1 „ 50 „
par 1 mehn. — „ 60 „

Numurs makſà 3 kap.

Paſte kaſte № 17.

Iſnahk 3 reiſes nedeklà: otrdeenà, zeturtdeenà un ſeſtdeenà.

Redakzija un ekſpedizija: Jelgawà, Skrihweru eelà № 35.

91. gada gahjums.

Sludinajumi makſà: par ſihku rakſtu rindinu 8 kap., preekſchpuſè 20 kap.

Dauds laimes jaunà gadà
papirosu „Famos"
smehketajeem.

Sweiki jaunajà gadà!

Zeen. laſitaji, godajamàs laſitajas! Nowehlot Jums uſ jaunu gadu wiſu labu un Deewa ſwehtibu, gribetu ſewiſchkà gadijumà — gadu un zita mainà — paſneegt ari daſchus paſkaidroſchanas wahrdus.

Kad kopſch trim gadeem „Latweeſchu Literariſkà Beedriba" mani godinaja ar uſaizinajumu, wadit tahlak muhſu wiswezako laikrakſtu kriſtigà un tautiſkà garà, weizinot muhſu dſimtenè un tautà tizibu, tikumibu un weſeligu tautibas apſinu, es ſcho darbu uſnehmos, pilnigi apſinotees, ka tas ir gruhts un raſi daudſkahrt nepateizigs, — bet tomehr jauks un ſkaiſts. Man ſchkita, ka nedrihkſtu atteiktees no ſchi jaukà un ſaehtigà darba, jo leeta tatſchu galwenà kahrtà groſijàs ap to, ka bija jaaiſſtahw un jaweizina tiziba, likumiba, tautas mihleſtiba un laba ſaderiba muhſu dſimtenes daſchado eedſihwotaju ſtarpà. — Trihs gadi nu pagahjuſchi, pa kureem eſmu peelizis ſawu labako gribu un Deewa lemto ſpehju, lai ar labàs leetas lihdſſtrahdneeku un labwehlu laipnu un ſirſnigu palihdſibu waretu kaut zik iſpildit uſlikto gruhto peenahkumu.

Nelabwehligu, launprahtigu apſtahklu dehl toreiſ „Latweeſchu Awiſem", kaut gan kà wiswezakam laikrakſtam, bij jauſnem gaita gluſchi kà no jauna.*) Nebij wiſai leels to nenomaldinato un nenowilto draugu un peekriteju ſkaits. — Tatſchu ar Deewa palihgu ſchis ſkaits gadu no gada wairojees, tà ka tas ſchobrihd wairak kà diwkahrt dubultojees. — Ar to tomehr nepeetika, lai nodroſchinatu tahlako gaitu muhſu wiswezakajam latweeſchu laikrakſtam, kurſch bija tautà gahjis pa tik daudſ paaudſem — pee tehweem un tehwu tehweem, un kuru bija dibinajis tik ſirſnigs zilwezes un ſewiſchki latweeſchu tautas draugs, kahds ſeltiteem goda burteem ſtahw eerakſtits muhſu dſimtenes wehſturê — Leſtenes mahzitajs Karlis Friedrichs Watſons.

Un kad ſchkita itin kà zilweka prahts un padoms aptruhktu, te atkal Deews nahza palihgà. — Tika panahkta weenoſchanàs, ka „Latweeſchu Literariſkà (Draugu) Beedriba" uſtiz man uſ tahlakeem gadeem „Latweeſchu Awiſchu" wadibu uſ plaſchaku teeſibu pamata. — Lai ſcho wiſai godinoſcho uſtizibu waretu jo pilnigaki attaiſnot, man iſdewees ſawu domu draugu ſtarpà nodibinat ſewiſchku ſabeedribu, kura no ſchis deenas ſihmeſees kà: „Apgahdataja: „Sabeedriba „Latweeſchu Awiſes". — Ar ſchahdu eekahrtu „Latweeſchu Awiſchu" gaita turpmak uſ wiſàm puſem pilnigi nodroſchinata, tà ka ar Deewa palihgu zerams, ka to ari wiſlaunakàs melu baunas wairs newarès un neſpehs kawet, lai tàs joprojam palihdſetu latweeſchu tautu peeturet pee kriſtigàs tizibas, wiſpahr tikumibas un pateeſas tautas mihleſtibas idealeem.

Kà lihdſ ſchim, tà ari joprojam puhleſimees tuwinatees ſcheem ſkaiſteem idealeem, zeredami, ka ſchee muhſu nopeetnee un ſirſnigee zenteeni atradìs jo ſkanu atbalſi wiſà latweeſchu tautà.

Uſ to wehl reiſi:

„Sweiki jaunajà gadà!"

Purinu Kläws.

*) Toreiſejais redaktors W. kgs bij patwarigi paturejis pee ſewis wiſas „Latw. Aw." abonentu adreſes, kapehz nemaſ nebij eeſpehjams teem, kà paraſts, ari uſ preekſchu peeſuhtit ſcho awiſi. — Par to jau agrak doti ſe plaſchi iſſkaidrojumi.

Waldibas paſinojums par Mongoliju.

Peterburgas telegrafa agentura ſneedſ ſchahdu ofizialu ſinojumu:

Peterburgà, 28. dezembrî. (No ahrleetu miniſtrijas.) Iſſludinajuſchi Urgà ſawu neatkaribu un iſwehlejuſchi par kanu ſawu garigo galwu Tſchelezundambu-Hutuchtu, mongoli greeſàs pee Kreewijas pehz pabalſta. Keiſariſkà waldiba uſ to atbildeja mongoleem ar padomu, eeturet mehrenibu un luhkot weenotees ar Kinu. Kreewu konſulats Urgà ar ſawu ſtarpneezibu nowehrſa mehginajumus, iſpoſtit Kalganas-Kjachtas telegrafa liniju un Kinas walſts bankas Urgas nodaku, kà ari palihdſeja Kinas ambanam Sando beſ kawekleem aiſbraukt no Mongolijas zaur kreewu peederumeem. Pehz tam Kinas augſtmanis Kuefans, kuru Pekinas waldiba ſuhtija weſt ar mongoleem ſarunas, greeſàs pee kreewu pilnwarotà Pekinà ar jautajumu, waj winſch newar zeret uſ Urgas kreewu Keiſariſkà konſulata draudſigu ſtarpneezibu minetàs ſarunàs. Taî paſchà laikà mongoli greeſàs pee Keiſariſkàs waldibas ar luhgumu, uſnemtees ſtarpneezibu ſtarp wineem un kineeſcheem. Keiſariſkà waldiba atrada par eeſpehjamu, peegreeſt ſcheem luhgumeem eewehribu, atſihdama, ka weenoſchanàs ſtarp kineeſcheem un mongoleem eeſpehjama tikai tad, ja pehdejeem teek nodroſchinata winu ihpatnigà paſchwaldiba. Keiſariſkà waldiba bij taîs domàs, ka ſchi weenoſchanàs apſtiprinama ar kahdu aktu, kurà kineeſchi dod garantiju, ka ſchi paſchwaldibas kahrtiba netiks iſnihzinata. Kà ſinams, mongoli paſchi eeſkatija ſchis kahrtibas ne-eewehroſchanu ſekoſchos trihs ſolos, kahdus Kinas waldiba ſpehruſe Mongolijà: tur eeweſta kineeſchu adminiſtrazija, organiſets regulars kineeſchu kara ſpehks un Mongolijas peederumi koloniſeti ar kineeſcheem. Atbildedama Pekinas waldibai uſ augſtmana Kuefana eeſneegtu luhgumu pehz ſtarpneezibas, Keiſariſkà waldiba tapehz aiſrahdija uſ trihs augſchà mineteem punkteem, kà uſ pamatu, uſ kura atbalſtotees buhtu ſtarp kineeſcheem un mongoleem panahkama weenoſchanàs. Lihdſ ar to Keiſariſkà waldiba nahza pee ſlehdſeena, ka ihſta nomeerinaſchanàs Mongolijà war eeſtahtees tikai taî gadijumà, ja mongoli ſkaidri ſinàs, ka tee ſoli, kuri teek ſperti winu ſemes attihſtibai, teek atſihti par labeem tiklab no Keiſariſkàs kà ari Kinas waldibas un ka ſtarp Kreewijas un Kinas waldibam Mongolijas leetàs naw nekahdu domu ſtarpibu. Keiſariſkà waldiba tapehz kà Kreewijas un Kinas tà ari mongolu intereſchu labà atrada par noderigu, iſteikt ſawu gatawibu, neleegt draudſigu pabalſtu pee Mongolijà wajadſigo reformu eeweſchanas, atteezotees tiklab uſ adminiſtraziju kà ari ekonomiſko un kulturelo dſihwi. Augſchà aprahditos pamatus, uſ kureem atbalſtotees Kreewija bij ar meeru uſnemtees ſtarpneezibu ſtarp kineeſcheem un mongoleem, par ko nahza luhgumi no abàm ceinteresetàm puſem, Keiſariſkàs waldibas pilnwarotais Pekinà paſinoja Kinas waldibai, pee tam peebilſdams, ka gadijumà, ja Kinas waldiba peekriht kineeſchu-mongolu atteezibu nokahrtoſchanai uſ peeweſteem pamateem, kreewu diplomatija darìs wiſu, lai pahrleezinatu mongolus, nepahrtraukt ſakarus ar Kinu, bet iſpildit uſnemtos peenahkumus.

Paſpahrne.

Uſ jaunu gadu jaunu laimi!

P. Kl.

Uſ jaunu gadu jaunu laimi!
Tew, latwju tautu, nowehlu.
Lai Deews tew jaunà gadà lemtu
Pee wezeem labeem, kreetneem draugeem
Daudſ jaunu, ſchirgtu draugu klaht,
Kas tew eet lihdſ un tew eet preekſchà
Pa taiſneem, gaiſcheem, droſcheem zeleem
Uſ ihſtu gaiſmu, ihſtu laimi . . .
No maldu zeleem, maldu mehrkeem
Lai Deews tew ſargà ſchehligi,
No greiſeem zeleem, tumſchàm tekam,
Kas wed uſ poſtu, brahlu naidu . . .
— Lai apzirkni tew klehtìs pildas
Ar ſelta kweeſcheem ſmagakeem,
Un ſelta graudeem, gudràm ſinam
Lai pildas tawi rakſtu plaukti.
Un ko tu ſahz un ko tu tweri,
Wiſpirms ar gudru ſinu ſweri,
Tad nebihſtees,
Tew palihdſ Deews!

Kà war eeaudſinat ſiwis?

Pee mums Baltijà ar katru gadu ſiwis upês, eſeros un dihkos eet maſumà, tas ir, winas wairak teek iſkertas, nekà tàs ſpehtu peewairotees. Lihdſ ſchim wehl gandrihſ neweens naw eedomajees par to, ka wajadſetu ari ſiwkopibai peegreeſt leelaku wehribu. Tas, luhk, ari ir weens pahrmetums muhſu laukſaimneekeem, ka wini nemeklè zelus, pa kahdeem tee waretu tuwotees ſawu ſaimneezibu pazelſchanai uſ augſtaka kulturas pakahpeena. Semkopibas noſaru ir daudſ un ja winàm wiſàm laukſaimneeki waretu wairak nodotees, raugot tàs wiſas ſchahdà waj tahdà zelà attihſtit, tad tatſchu ari puhlini atmakſatos. Zik ſen ir, kad laukſaimneeki ar lopkopibu maſ nodarbojàs. Zik gadu tad ir pagahjis, kad latweeſchi augkkopibai un biſchkopibai nedewa nekahdas noſihmes. Un tagad luhk, ko mehs wiſu neredſam ſchinìs laukſaimneezibas noſarês, kas tur wiſs naw jau panahkts. Un waj tee ſeedotee puhlini neatmakſajas? -- pat deſmitkahrtigi un wehl wairak. Wajag reiſi tikai zilwekam kaut ko eeſahkt darit, tad jau padaritais darbs pats rahdìs, kas tahlak ir jadara, kà ir jarihkojas.

Pee laukſaimneezibas noſarem war peeſkaitit ari ſiwkopibu. Warbuht daſchs labs teiks: „kas tur nu war buht par pelnu, nodarbojotees ar ſiwu audſinaſchanu? Tas ir tikai tahds laika kawekla darbs. —" Nè, tà tas naw. Ari ar laika kawekla darbu war daudſreiſ ko nopelnit. Zilwekam jabuht tikai apkehrigam.

Daudſàs Wakareiropas walſtìs ſiwkopiba ir atſihta par loti eeneſigu pelnas awotu. To newar teikt, ka ari Baltijà ſiwkopibai peegreeſta maſa wehriba, kà pelnas awotam. Te tikai tas ir, ka muhſu ſwejneeki neruhpejas par to, lai teem nekad nepeetruhktu ſawam awotam darba. Kur jau ir ſiwis, tad tàs teek iſkertas lihdſ paſchai pehdejai, tà ka maſinàs nepaſpehj tik tahli iſaugt, lai winas raditu pehznahzejus. Winas teek wiſas lihdſ pehdejai iſkertas un ar wiſeem ikreem pahrdotas. Lai gan ari pee mums paſtahw likums, ka maſakas par ſinamu mehru nedrihkſt neweens ſiwis ſwejot un pahrdot, tapat kà ari nahrſtu laikà ir aiſleegts ſiwis kert, bet maſ jau ſchahdeem aiſleegumeem kahds klauſa. Ruhpejas katris tikai preekſch ſchìs deenas un ſawàm ruhpem. Par nahkotni neweens nebehdà.

Schahdi paſchi likumi paſtahw Anglijà jau no X. gadu ſimtena, bet maſa wineem noſihme toreiſ bija, kamehr pehdigi XVIII. gadu ſimtenî kahds Jakobi atrada lihdſekli, kà mahkſligi eeaudſinat ſiwis.

Par noſchehloſchanu ſchis Jakobi lihdſeklis drihſ tika aiſmirſts, tikai 1837. gadà kahds Schau un 1843. gadà Renì, abi wini atkal ſahka nodarbotees ar mahkſligu ſiwu audſinaſchanu un peekehràs jau pee minetà Jakobi lihdſekla. Schi mahkſligà ſiwu audſinaſchana paſtahweja eekſch tam: pa preekſchu tika uſmonigi iſſpeeſti ikri no mahtes un ſalaiſti kahdà ar uhdeni pildità trauka, tad otrà trauka tika ſalaiſti tehwa peeni un pehz tam otrà trauka ſaturs tika eeleets pirmajà trauka. Tomehr ſchis lihdſeklis gan pehdigi iſrahdijàs ne par wiſai eeteizamu. Beeſchi atgadijàs, ka loti leels wairums ikru aiſgahja bojà. Teem pirmajeem panahkumi nebija deſin kahdi teizami. Bet tad 1857. gadà Kreewijas ſiwu audſetawas dibinatajs Wraſkis atrada to kluhdu, no kuras pirmee zelmu lauſeji nebij warejuſchi iſſargatees, tas ir, winſch, Wraſkis, eeweda jaunu weidu ſiwu mahkſligà audſinaſchanà. Winſch ari iſſkaidroja, kahdà ſinà pehz Jakobi metodes, wiſi ikri newareja attihſtitees. Ikrus nedrihkſt nekad tuhlin laiſt uhdenî, kad tee teek iſſpeeſti, jo tad wini peeſuhzas uhdena, ſahk peepuhſtees un zaur to tee aiſeet bojà. Wraſkis rihkojas turpretim ſchahdi: papreekſchu teek tehwa peeni uſlaiſti wirſù uſ ſauſeem ikreem, pehz tam, kad ikri ar peeneem loti uſmanigi ar ſpalwinu ſamaiſiti, tad tikai teek peeleets druſku uhdena klaht. Schahdi rihkojotees, reſultati iſrahdijàs par loti teizameem. Schi

No Kinas waldibas labàs gribas nu atkarajas, peenemt waj atraidit kreewu starpneezibu. Schahdos apstahkkos, newehledamàs eemaisitees Kinas tagadejà zihnà un buhdama brihwa no agresiweem nodomeem Mongolijà, Kreewija tomehr newar neinteresetees par to, lai schaî apgabalà, kas atrodas Sibirijas kaiminos un kur kreeweem ir eewehrojamas tirdsneezibas intereses, tiktu nodibidata droscha kahrtiba. Brunotu zihnu starp mongoleem un kineescheem mehs newehlamees, jo no tàs neisbehgami zeestu minetàs muhsu intereses. No tahdeem motiweem Keisariskà waldiba likàs waditees, isteikdama gatawibu, usnemtees gruhto usdewumu, buht par starpneezi starp kineescheem un wineem naidigeem mongoleem. No otras puses, schis eewehrojamàs intereses Mongolijà neatlauj Keisariskai waldibai ignoret schaî semê faktiski nodibinato waldibu. Ja Mongolija pahrtrauks sakarus ar Kinu, tad pee wislabakàs gribas, wehletees redset kineeschu-mongolu nesaderibu par nowehrstu, Keisariskà waldiba tomehr apstahkku dehl buhs speesta, stahwet sakaros ar Mongolijas waldibu.

Laukstrahdneeki kalpi.

Tuwojas atkal tas laiks, kad laukstrahdneekeem kalpeem jameklè nahkoscham gadam jauni saimneeki, jauni darba deweji. Schis laiks laukstrahdneekeem gahjejeem winu dsihwê ir no leela swara. Daudsi, gahjeju dsihwi sihkumos nepasihdami, domà, kas tur kalpam daudz ko gudrot, newar ar wezo saimneeku salihgt, dabùs jaunu. Bet ne tik weegli tas ir isdarams, kà to war pateikt. Kalpi meklè labus saimneekus, saimneeki atkal labus kalpus un tapat ari daschs kalps un daschs saimneeks domà dsihwi pawisam zitadi eegrosit. Tadehl luhk, schis deramais laiks ir tà weeneem, kà otreem jaleek tuwu pee sirds, winsch ir labi japahrdomà, lai wehlak naw janoschehlo.

Agrakos laikos gahjeju darba lauks nebija tik daudspusigs, jeb, taisnibu sakot, gahjeji zitur darba nemahzeja sew meklet, kà pee saimneekeem jeb muischàs salihgt par kalpeem. Nebija agrak tik stipri isplatijusees laukstrahdneeku schkira, tà sauzamee wakineeki; kas domaja dsihwot par wakineeku, tam katrà sinà wajadseja mahzet kahdu amatu, jo tad deenas algadscheem pat wisleelakà darba laikà nebija nekahdas kreetnas pelnas. Tapat no iszeloschanas agrak laukstrahdneeki bij daudz atturigaki. Reti pawasaros no katra pagasta pa kahdam iszeloja waj uz ahrpagastu jeb pilsehtu. Nebija wineem toreis tàs drosmes, nebija ta kahruma, meklet sweschumà laimi. Par weikalneekeem toreis gahjeji ari baibijàs palikt; truhka preeksch tam wajadsigà kapitala un ja kahdam ari tas bija, baibijàs, ka to neisputina un tadehl dsihwoja loti meerigi eesahkto dsihwi uz preekschu. Ar wahrdu sakot, truhka toreis gahjejeem tà usnehmigà gara, kahds tagad wispahrigi pee latweeschu laukstrahdneekeem ir nomanams.

Senak ap Seemas swehtkeem katrs kalps steigschus steidsàs salihgt sew saimneeku nahkoscham gadam, lai nepaliktu uz sehkla jeb newajadsetu kaut pee kahda eet. Bet tagad kalpi ap scho laiku ir nedomà par tahdàm leetam. Leeta ta, ka tagad gahjeji par sawas dsihwes weida grosischanu paschi tik drihz neteek skaidribà. Daudz un daschadas domas jauzas wineem pa galwu. Kur palikt, kà eesahkt dsihwi uz nahkoschu gadu un schodeen domas tahdas, rihtà jau galwa pilna pawisam zitu ideju un nu ir leela pahrspreeschana un pahrlikschana kuru no tàm wislabak iswest dsihwê.

Teesa, nosodami tas naw, ka muhsu laukstrahdneeki gahjeji naw padewigi wehrgi teem apstahkleem, kahdos wini patlaban atrodas, bet rauga meklet uz wisàm pusem zeltus, kur un kà labak dsihwi nodroschinat. Tikai tas ir nosodami, ka wini nekad newar ismest no galwas iszeloschanas domas uz pilsehtam. Muhscham laukstrahdneeku gahjeju isejas zelsch no tagadejà winu stahwokla ir iszeloschana uz pilsehtam. Un sewischki tas sakams par muhsu jauno paaudsi uz laukeem. Knapi ko kalpa sehns atstahjis gana gaitu, jau winsch aun

WISUS

papirosu

„Riga" garu formata,

„Wulkan" wid. form.,

„Nai" weenkahrscha form.

smehketajus

APSWEIZINAM

Jaunâ gadâ!

Tab. fabr. A. S. Maikapar, Rigâ,
weenigee preekschstahwji tirdsneezibas nams
J. L. Mühlman un dehli,
Rigâ, Marstalu eelâ Nr. 21.
Pirmais awots, kur war dabut wisadus tabakas isstrahdajumus.

kahjas dotees uz pilsehtu. Winsch pats sewî jau istehlojees pilsehtas dsihwi par to wisskaistako; ka zitur tik labas nemaz newar buht. Pa ausu galeem ir tikai dsirdejis, ka pilsehtâ dsihwe naw tahda kà uz laukeem, jau winsch sina runat tikai par tàs labumeem. Un tadehl deramâ laikâ schee jaunee eesahzeji turas pee deesgan leelàm algam. Ja saimneeks pasaka: „Tu gan, dehls, tahdas algas nedabusi," — winsch itin weenkahrschi atbild: „Newajag ari, Rigâ wehl ruhmes buhs." Luhk, tik eedomigi ir muhsu jaunee kalpu sehni. Wini domà, ka Rigâ tos gaida darba deweji uz katra eelas stuhra.

Es nesaku, ka pilsehtâ ir slikti dsihwot. Kas ir tizis pee laba darba, tas ehd ari labu maisi. Bet schos laikos tik laimigu eezelojuschu lauku jehnu ir loti maz. Simteem un tuhkstoscheem pawasaros eepluhst strahdneeki no Eekschkreewijas un Leetawas, kuri wisi grib te Baltijas pilsehtâs darbu dabut. Wini ir paraduschi daudz sliktakos apstahkkos dsihwot, wini war ar daudz masaku algu istikt, tadehl pilsehtâs, ruhpneezibu eestahdês weenkahrscho strahdneeku darba algas ir tik semu nosistas, ka muhsu zilwekeem ar tahdàm ir gruhti istikt. Jaunam, neprezejuschamèes, kam naw gimenes, wehl nekas, bet ja gimenes tehwam ir wairaki ehdaji, kuri paschi nepelna, tad ehdamâ laikâ maise katru reis ir jabod ar balu, lai otrai reisai nepeetruhktu.

Schimbrihscham laukstrahdneeku gahjeju dsihwes apstahkli ir tik tahli uslaboti, ka wineem teescham naw wehrts par ko schehlotees. Domajams, ka katrs weens peedsihwojis kalps atminesees, kà winsch dsihwoja preeksch gadu desmit un kà winsch tagad dsihwo. Starpiba tur ir leela un katrs to war isschkirt. Newajag meklet sliktumus, ja tee paschi no sewis nenahk. Darbs ir wisur gruhts. Pilsehtâs rehkina darba deenu 12 stundu, bet schis 12 stundas fabrikâ ir daudz gruhtak isturamas, nekà 15 stundas pee lauku darbeem. To tatschu katrs war saprast, kahdâ gaisâ un pee kahdas temperaturas fabrikas strahdneekam ir deena japawada.

Esmu pats strahdajis uz laukeem, gahjis pee otra par kalpu; esmu strahdajis fabrikàs, pasihstu tà weenu kà otru darba lauku un tadehl aiz pascha pahrleezibas saku, ka fabrikas strahdneeka dsihwe ir daudz daudz gruhtaka par laukstrahdneeka. Neuemschos sihkumos aprahdit fabrikas strahdneeka sliktumus un laukstrahdneeka labumus, tikai teikschu to: fabrikas strahdneeks ir daudz leelaks darba wehrgs, winsch teek turets sem leelakas kontroles darba laikâ, nekà laukstrahdneeks. Latweetis no dabas ir jau tschakls strahdneeks un ja winam darbâ pastahwigi min uz papehscheem, tad winsch paleek gurdens, newis aiz darba smaguma, bet aiz nepatikschanam

Zik naw tahdu deenu, kuras laukstrahdneeki pawada tik waligi, ka winsch nesina pateikt, ko ir pastrahdajis. Turpretim fabrikas strahdneekam ir gandrihz wisur japarahda par deenu padaritais darbs un ja winsch, tas ir darbs naw strahdneekam maksatàs algas wehrts, tad strahdneeks teek atlaists. Fabrikàs strahdneeka dsihwe ir teescham neapskauschama, kursch nekad naw droschs par to, zik ilgam laikam winam fabrikâ labs darbs. Wasarâ darbs pee-eetams wisur, bet pilsehtas strahdneeks newar no wasaras pelnas atlizinat seemas usturai. Rudenos simteem strahdneeku teek atlaisti no fabrikam. Kur lai wini paleek, kà lai nopelna usturu seemai? Laukstrahdneekam tahda wasara kà seema. Darba winam nekad netruhkst un tad ari par usturu winsch weenmehr ir droschs.

Laukstrahdneeki, neatstahjeet sawu tagadejo darba lauku! Jums katrà sinà ir leelaka zeriba uz labaku nahkotni, nekà fabrikas strahdneekam. Pilsehtâ eezekojot, jums beeschi nahks atminà dsihwe starp klusajam lauku sehtam, sakajàm birsèm un tàs dseesmas, tàs dseesmas, ko skaistee seedoza rihti nes katram arejam pretim, kad winsch darbâ eet. Semneeka dehls.

No ahrsemem.

Kinas rewoluzija.

Waldiba un rewoluzionari newar weenotees par to, kur lai sasauktu nazional sapulzi. Juanschikajs pastahw uz to, ka sapulze sasauzama Pekinâ, kamehr rewoluzionari grib to sasaukt Schanhajâ. No Pekinas sino, ka pameers galigi pagarinats lihdz 15. (2.) janwarim 1912 g., bet schahds lehmums ir pilnigi nenosihmigs, jo lihdz tam laikam nazionalsapulze droschi ween wehl nebuhs iswehleta. Faktiski pameeram ari naw nekahdas nosihmes, jo peem. Schensi rewoluzionari turpina kara darbus, usbrukdami meerigeem eedsihwotajeem, kà ari ahrsemneekeem. Ministru padome, kà Pet. tel. ag. sino, nolehmusetos neatsiht par rewoluzionaru kara spehku, bet par weenkahrscheem laupitajeem, uz kureem pameers naw atteezinams. Tanschaoja weetâ jauns waldibas pilnwarneeks sarunàs ar rewoluzionareem netikschot eezelts, sarunas wedischot pa telegrafu teeschi ar Pekinas waldibu. No Nankinas sino, ka tur nogalinats Juanschikaja ustizibas wihrs. Atentatu isdarijuse slepenu saweeniba „Baltà lilija". Tientsinâ 3 saldati usbrukuschi republikas wizepresidentam, dumpineeku generalim Lijuanhungam, tatschu tikuschi sagrabti zeeti un soditi ar nahwi. No Schanhajas sino ka Tschekiangas prowinzê no laupitajeem nogalinats kahds anglis.

Baumas par Persijas dalischanu

isplata angleem un kreeweem nelabwehligàs ahrsemju lapas. Teheranâ runajot, ka angli un kreewi neapmeerinaschotees ar eespaidu sferu nodibinaschanu Persijas deenwidos un seemelos bet kerschotees pee Persijas faktiskas isdalischanas. Persija tikschot eedalita diwos leelos pahrwaldibas eezirknos: seemeku un deenwidu. Seemelos, kreewu eespaida sferà, par generalgubernatoru eezelschot Sepechdaru un deenwidos bachtiaru wadoni Serdaru Asadu. Pehdejà brahlis Samsams us Saltane palikschot kà ministru presidents. Regents Nasrul Mulks tikai wahrda pehz palikschot kà Persijas waldibas representants. Pee tagadejà Persijas juku stahwokla kreewu un angku eespaida pastiprinaschanàs ir neisbehgama, tomehr naw sagaidams, ka abas walstis buhtu nodomajuschas Persijâ spert tahlakus solus, nekà tas angku-kreewu lihgumâ paredsets. Kreeweem un angleem draudsigu gubernatoru eezelschana nebuhs wehl nenosihmè Persijas dalischanu.

Dumpis Kuldschâ.

Kuldschas prowinzê, kuru ari mehdz saukt par kineeschu Turkestanu un kur Kreewijai ir daudz intereschu, 26. dezembrî iszehlees dumpis pret kineeschu waldibu. Dumpi organisejis kineeschu brigades generalis Jan-Tsian-Sjuns. Kineeschu amata wihri tikuschi apkauti un winu weetâ no dumpineekeem eezelti jauni. Kreewu generalkonsulatu apsargà 62 kasaki.

No Kuldschas schaî leetâ sino 12. janwarî (30. dez.): 9. janwarî Jaun-Suidunâ tika proklometa jaunà rewoluzionarà waldiba, kura usaizina usturet kahrtibu un neaistikt ahrsemneekus. No Suidunas eeradas kineeschu ofizeeri ar wehstuli kreewu konsulam no jaunàs waldibas. Ofizeeri wisur isplatija proklamazijas, kurâs usaizina eewehrot kahrtibu un apsola apbalwojumus par nemeern aiskaweschanu. Par nodewibu pret jauno waldibu, par kahrtibas trauzeschanu, par sahdsibu, laupischanu, bedsinaschanu un par ahrsemneeku aistikschanu teek peedraudets nahwes sods. Kuldschas taotajs jeb kineeschu pahrwaldneeks wehl neeejauzas schaî jaunajâ kustibâ. Ari Wez-Suiduna pahrgahjuse rewoluzionaru puse. Eedsihwotaji prasa reformas. Ahrsemneekeem naw ko bihtees. 12. janwarî jaunà waldiba pastiprinaja garnisonu ar peenemteem saldateem, jo mandschu saldateem neustizas. Kuldschâ wiss meerigi.

Tahlak sino no Kuldschas 30. dezembrî: Kuldscha pahrgahja rewoluzionaru puse. Iskahrtas baltas flagas. Eedsihwotaji meerigi.

Wraska metode teek wispahrigi peenemta par to wiseeteizamako un sauzas „kreewu metode".

Lai schi apwaischkoschana wehl labak isdotos, tad janem wehrâ wehl sekoschais: ikrainà sims papreekschu ar mihkstu lupatinu janoslauka, lai no tàs netezetu uhdens uz ikreem, kad tee teek issspeesti. Tapat ari ikru issspeeschana isdarama loti weegli, jo stipri speeschot teek isdsihti ahrà nenogatawojuschees ikri, kuri kriht gabaleem laukâ, bet nogatawojuschees tek straumitê.

Par uhdens temperaturu, kahdâ ikri ir jatur, neko noteikti newar sazit. Tas atkarajas no pascha simu audsinataja; jo winsch papuhlesees wairak par gaisa un uhdens siltuma grabeem sawâ simu audsetawâ, jo tam drihzak ikru attihstibas prozess nobeigsees. Schis prozess pee daschàm simim turpinas pee 10—14 gradu siltuma pehz Reom. 10 lihdz 8 deenas. Karusas ikri attihstas pee 12° uhdens siltuma 10 deenàs. Neprofesionelam simkopim schahda rihkoschanàs jau gan buhs deesgan garlaiziga. Galwenais ir tas, ka tahdi laukšaimneeki, kureem pee mahjam waj kaut kur plawàs waj ganibàs atrodas leelaki dihki un tee grib tur eeaudsinat simis, tad teem ir jagreeschas pee krona simu audsinatawam. No tureenes teek issuhtiti jau apaustoti ikri, kuri, daschas nedekas paturot uhdenî ar atteezigu temperaturu, pahrwehrschas par masàm simtinam. Scheem ikrineem ir no krona noteikta takse, kura naw pahrak dahrga, ka buhtu mums nepeeeetama.

Ikri, kamehr no teem attihstas simtinas, jatur ir masâ swina kastinâ, kura preeksch schi noluhka teek pagatawota un jau preekschlaikus eelikta uhdenî, lai ikrus tur eeleekot, tee uz reisi wisi atrastos swaigâ usdenî. Tà pehz 4–6 nedekam kastinâ sahk jau parahdities masas simtinas. Kad leelakà daka ikru ir pahrwehrtuschees par simtinam, tad kastina ir jaleek zitâ uhdenî tas ir tekoschâ, lai simtinas waretu bez paschu spehkeem wairakustetees. Kad simtinas tihri brihwi sahk peldet, tad tàs ir jalaisch leelakâ weetâ, kur tàs neteek tik stipri aprobeschotas. Bet tad nu ir jaruhpejas par baribu preeksch tàm. Wislabaki ir daschadi uhdens kustonischi, kurus war, ja to nebuhtu peeteekoschâ daudzumâ, mahksligi radit.

Tas jadara schahdi: stikla trauks ir japeepilda ar uhdeni, kur tad jaeeleek karotes daudzumâ wistu atkritumi, truhdi un lapas un pehz 1—2 nedekam schis maisijums mudschet mudschès no daschadeem kustonischeem, kuri ir wiseeteizamakee preeksch maso simtinu baribas.

No wehrtigajam simim wisinteresantak attihstas asari. Pawasarî dihki, kur ir asari, jaeeleek no krasta malas wihtolu sari, lihdz pusei uhdenî. Pehz dascham deenam war jau redset pee scheem sareem baltas, spihdoschas glotas, kas tad ari ir asaru ikri. Schee ikri tuhlin jasaleek spanî un pehz tam kahdâ kastinâ. Pehz nedekas jau sahk parahdities masi asarini, kuri tad ir jaeelaisch grahwî un jabaro ar kukaineem. Wislabak preeksch tam der gakas tahrpi. Schahdi rihkojotees masee asarini drihz ween sahk augt un nobarotees.

Luhk, simu mahksliga eeaudsinaschana naw nemaz tik gruhta leeta. Wajag tikai reisi pamehginat un ja isdodas, tad rasees tuhlin griba nodarbotees tahlak. Protams, kaut kahdâ linu mahrkâ ar simu audsinaschanu nebuhs nekas. Preeksch tam ir wajadsigs labs dihkis, kahdu ari daudzeem laukšaimneekeem naw truhkums. Lai gan no leelpilsehtam attahlakee simkopji newarès deesin kahdu pelnu isdsiht, tomehr labi jau tas ari ir, ja war preeksch pascha wajadsibam pahrmainas dehl ko eegahdat. L.

No eekschsemem.

Par monopola pahrdotawu slehgschanu no bada peemekletos apgabalos

jau sawâ laikâ sinojam pehz kreewu laikraksteem no Zarizinas, kur administrazija aprinka semstes luhgumu schinî leetâ atstahjuse bes eewehribas. Tagad oficiosais imformazijas birojs sino, ka finanzministrija neween neesot isturejusès nelabwehligi pret min. luhgumu, bet neatkarigi no jebkahdeem luhgumeem schinî leetâ, usdewuse no bada peemekleto gubernu akzises waldem tuhdal slehgt pawisam krona monopolpahrdotawas, ja sahdschu sabeedribas pehz ta luhds, un schàs pahrdotawas neatwehrt tajâs deenâs, kad laudim isdala aisdewumus usturai waj ismaksâ pelnu par atklahteem darbeem. — Schahds preekschrakstsdots sewischki Astrachanas un Saratowas gubernu akzises waldem, kuru pehdejàs rajonâ atrodas ari Zarizinas aprinkis.

Slehgta leischu isglihtibas beedriba.

Marianopolê, Suwalku gubernâ, kà galwas pilsehtas laikraksti sino, slehgta leischu isglihtibas beedriba „Ziburis" (Gaisma) kurai pa wisu gubernu bijuschas 57 saru beedribas. Beedribas mehrkis bijis eerihkot un usturet pirmmahzibas skolas. Lihds ar beedribu slehgta ari beedribas usturetà 4-klasigà meitenu prog'mnasija.

Maskawas Wilnas dselszela projekts.

Maskawâ sastahdijusès kahda akziju sabeedriba ar grafu W. Musinu-Puschkinu preekschgalâ tanî noluhkâ, lai buhwetu dselszeku pehz eespehjas taisnâ linijâ no Maskawas us Wilnu. Linijas nostihgoschana un ziti eepreekscheji darbi jau pabeigti. Wiss lihnijas garums, kura aisnems wairak pilsehtas, kà Swenigorodu, Rusu, Poreetschji, Witebsku, Lepeli un Wileisku, buhs 782 werstis un winas buhwe aprehkinata us apmehram 60 miljoneem rbl. Schi gada marta mehnesî projektu pahrbaudìs un taisîs schaî leetâ lehmumu ihpascha waldibas komisija, sastahwoschu no wisu ministriju preekschstahwjeem.

Pee sarunam par Mongoliju.

kuras tiks westas Urgâ, kà tagad sino, no Kreewijas puses peedalisees turp suhtitee generalkonsuls Luba un wizekonsuls Lawandowskis.

Maskawas-Reweles dselszela projekta leetâ.

Maskawas-Wentspils dselszela sabeedribas eesneegtais projekts par dselszela buhwi starp Maskawu un Reweli atraidits, kà israhdas, newis tadehl, ka schahds dselszelsch no waldibas buhtu atsihts par newajadsigu, bet gan tadehl, ka waldiba to nodomajusi buhwet pate ar saweem lihdsekleem. Tà tad zeribas us Maskawas-Reweles dselszela buhwi naw nebuht jasaudè, jo ja waldiba usnemsees scha projekta realiseschanu, tad zelsch laikam wehl ahtrak tiks gataws, nekà kad to buhwetu kahda priwata sabeedriba. Tomehr neraugotees us waldibas nodomeem scha projekta leetâ, jau minetà Maskawas-Wentspils dselszela sabeedriba ari neesot wehl gluschi atmetusi zeribas, dabut konzesiju scha dselszela buhwei. Tà tad janogaida, ko wakdiba daris; waj buhwès pate Maskawas-Reweles Dselszeku, jeb waj dos us tam konzesiju minetai sabeedribai.

Par Memeles-Wentas kanala projektu

wehl sino no Peterburgas „Rig. Ztg.", ka uhdens zeku un schoseju departamenta direktors knass Schachowskojs esot tajâs domâs, ka scha kanala buhwe lihds ar Wentas kanala paplaschinaschanu, padsilinaschanu un pagarinaschanu ismaksaschot ap 70 milj. r., un ka atrodotees jau ari anglu kapitalisti, kuri sot gatawi luhgt pehz kanala buhwes konzesijas, ja tikai wineem us ilgakeem gadeem atlaujot eenahkumus no scha kanala eksploatazijas, t. i. ja wini dabujot wisas nodewas, kas maksajamas par plostoschanu un mantu weschanu pa scho kanalu, kuras wini rehkinot us 10–12 milj. r. gadâ. K. F. Golowins, kursch scho stahstijis, esot tajâs domâs, ka scho leetu nemschot waldiba pate sawâs rokâs, jo eeskatot scho usnehmumu par tahdu, kas ihsti labi atmaksaschotees. Tirdsnieezibas ministrijai pret Wentspils ostas isbuhwi ari newarot buht nekas pretim, tadehl esot gan zerams, ka schis wezais plans tikschot reis realisets.

Peterburga. Par Kreewijas suhtni Pekinâ Korostoweza weetâ, kursch slimibas dehl nespehjot greestees atpakal, eezelts suhtneezibas padomneeks Winê W. N. Krupenskis, kursch wehl jauns gados buhdams, taisijis ihsâ laikâ jo sposchu karjeru diplomatijas laukâ. Winsch jau reis bijis Pekinâ par suhtneezibas lozekli un pahrlaidis tur ari bokseru laikus. Krupenskis daudz nodarbojees ar austruma jautajumu un sewischki ar Ninos leetam.

— Par semes eerihzibas galwenâ pahrwaldneeka beedri eezelts grafs P. N. Ignatjews, kuram nesen peesolija eekschleetu ministra beedra weetu.

— 28. dezembrî nobrauza us Zarskoje Selo mitropolits Antonijs kopâ ar Aleksandra Newska klostera muhkeem un Sergejewska klostera preekschneeku.

— Eekschleetu ministrs atlahwis Pirogowa ahrstu beedribas waldei sasaukt no 2.—7. janwarim 1912. gadâ bakteriologisko institutu preekschstahwju, mikrobiologu un epidemiologu sapulzi, preeksch lipigo slimibu ispehtischanas Kreewijâ un preeksch lihdseklu atraschanas zihnai ar un par schâs zihnas apweenoschanu pret schàm slimibam.

Widseme.

Widsemes gubernators, klepenpadomneeks hofmeisters A. A. Sweginzows aibrauza 30. dezembrî us Peterburgu, kur paliks apmehram 10 deenas. Gubernatora amatu tagad ispilda pagaidam wizegubernators kambarkungs A. J. Kelepowskis.

Riga. „Jaunako Sinu" redaktoram Benjaminam uslikts no administrazijas 300 rbl. leels sods par kahdu raksitu.

— Rigas Latweeschu beedriba dabuja seedotu no Widsemes Sawstarpejàs Kreditbeedribas domes lozekleem Kunga un Keisara portreju, kuru glesnojis mahksleneeks Jahnis Rosentals. Schi portreja, pehz pilsgalma ministrijas atsaukfmes, peederot pee wislabakàm, kahdas no Kunga un Keisara ir. Portreja tika sanemta un runas wihru istabâ iskahrta.

— Ko wisu par naudu nebara. Kà finams, tad apkarojot lopu sehrgas, administrazija bij aisleegusi eedsiht sche no Reetruma gubernam, peem. Kaunas un zitàm weetam. Tagad zuhku dsinejeem jausrahda weetejà weterinara apleeziba, ka lopeem naw nekahdu sehrgu. Winnebel polizija aptureja Pahrdaugawâ kahdu zuhku dsineju bes weterinara apleezibas ar leelum leelu zuhku baru. Zuhku dsinejs atwainojàs, ka neesot weterinara apleezibas, bet galwoja, ka wina lopi esot weseli un bes jebkahdàm sehrgam, to warot peerahdit winam isdota zilweku ahrsta Lewensona apleeziba! Poku wepreem isdoto schihdu ahrsta weselibas apleezibu tomehr neatsina un polizija aissuhtija zuhkas weterinaru ismekleschanai us pilsehtas lopu kautuwi. „R. A."

Kurseme.

Leepaja. Seeweeschu Beedribas slehgschana. Us Kursemes gubernas waldes Beedribu leetu komisijas lehmumu administratiwâ zelâ slegta Leepajas Latweeschu Seeweeschu Beedriba, tadehl ka ta, pehz „Lib. Ztg." wahrdeem, weduse sawas darischanas un grahmatas pret statuteem. Tiks eezelta likwidazijas komiteja.

— Jauna dselszela linija. Jaunu dselszeku komisija, kura pastahw pee dselszelu departementa ta, atsinusi par wehlamu jaunas dselszela linijas buhwi no Leepajas Romnu dselszela Schlobinas stazijas us Schitomiru zaur Mosiras un Owrutschs pilsehtam, pee kam Berditschewas Schitomiras schaursleeschu delszelsch pahrtaisams par platsleeschu.

— Putnu audsinatawa. Brahli Kuplee schinîs deenâs no pilsehtas waldes norenteja ais Hirschfeldta twaika koku sahgetawas laukumu, kur eerihkos wisadu putnu audsinatawu un peretawu. Sosu, pihlu wistu un tihtaru olas tiks perinatas mahksligi, ar ihpaschas konstrukzijas perinaschanas maschinu. Preekschdarbi jaunàs putnu audsinatawas zelschanai jau sahkti, wajadsigàs maschinas ahrsemês jau pastelletas un schinîs deenâs tàs sagaida atsuhtam Leepajâ.

— Pilsehtas apgahdaschana ar labu uhdeni. Sawâ laikâ pilsehtas dome nolehma urbt 12 jaunas artesiskas akas un asigneja preeksch tam 3600 rublus tam gadijumam, ja kroris dotu otrus 3600 rublus no komisijas lihdsekleem, kura Wisaugstaki apstiprinata koleras un mehra apkaroschanai. Schis lehmums nu tagad no gubernatora apstiprinats un zaur gubernatoru no eekschleetu ministrijas pilsehtai pasinots, ka kronis atwehlejis min. 3600 rub. no Wisaugstaki apstiprinatàs komisijas lihdsekleem. Tà tad akas, kuras aprehkinatas zaurmehrâ us 600 rubleem katra, sahks rakt jau ar 1912. gadu un galwenâ kahrtâ pilsehtas nomalês, kur dsihwo nabadsigaki un masturigaki zilweki, lai ari wini bnhtu apgahdati ar labu weseligu uhdeni, kas sewischki no swara slimibu un epidemiju laikâ. Schimbrihscham Wez Leepajâ ir tahdas 44 pilsehtas artesiskas akas, Jaun-Leepajâ 29, pilsehtas ehkâs un us pilsehtas gruntsgabaleem 33. Bes tam wehl spezieli preeksch ugunsdsehschanas wajadsibam ir eerihkotas 4 akas. „L. Atb."

— Amatneezibas skola Leepajâ. Pilsehtas dome 1910. gadâ nolehma luhgt mahzibas abgabala kuratoru isgahdat, ka us krona rehkina tiktu nodibinata Leepajâ semaka amatneezibas skola mahzitu amatneeku un meistaru sagatawoschanai preeksch fabrikam, darbnizam un kugeem. Taî paschâ reisê dome nolehma no pilsehtas puses skolai par brihwu dot semes gabalu 1000 kwd. asu leelumâ, pee Apschu gatwes, un ismaksat skolas ustureschanai katru gadu no pilsehtas lihdsekleem 2800 rub. Kuratora weetas ispilditajs, ihstens walsts padomneeks Bukowizka kungs, nesen atpakal buhdams Leepajâ pasinoja pilsehtas galwai, ka tautas apgaismoschanas ministrija ir ar meeru Leepajâ eerihkot schahdu skolu, ja pilsehta wehl pee jau nospreestem lihdsekleem peedod klaht weenreisejam pabalstam preeksch skolas ehkas buhwes 20,000 rublus. Bes tam kronis usstahdot kà noteikumu, ka skolas nodibinaschanas gadijumâ winas kolegija 3 lozekli buhtu eezelami no krona un otri 3 iswehjami no pilsehtas domes. No sewis kronis preeksch ehkas buhwes dod 150,000 rublus. Skolas ustureschana gadâ ismaksatu ap 11—12,000 rublu, no kuras sumas tad pilsehta segtu jau augsâ min. 2800 rub. Jazer, ka pilsehta labpraht eeees us wiseem min. krona noteikumeem, jo amatneezibas skolas wajadsiba Leepajâ teescham ir neapstrihdama. Tikai ar tahdas skohlas truhkumu ir isskaidrojama parahdiba, ka tagad Leepajas fabrikâs starp meistareem leelakà dala ir ahrsemneeku, kuru weetâ gluschi labi waretu buht paschu laudis. „L. Atb."

No Jelgawas.

Jelgawas Sw. Annas draudsê 1911. g. Dsimuschi 118 puiseni un 131 meitina, starp teem 4 puiseni un 4 meitinas ahrlaulibâ dsimuschi, kopâ 249. Pagahjuschâ gadâ dsimuschi 254. Eeswehtiti 146 jaunekli un 117 jaunawas kopâ 263. Pagahjuschâ gadâ eeswehtiti 228. Ussaukti 154 pahri un laulati 102 pahri. Pagahjuschâ gadâ laulati 104 pahri. Miruschi 121 wihreets un 99 seeweetes kopâ 220. Pagahjuscho gadu miruschi 236. Par 80 gadeem pahri sadsihwojuschi 18 wihreeschi un 17 seeweeschi, starp wihreeschem weens sasneedsis 92 gadus un weens 95 gadus, starp seeweescheem weena 92 g., diwi 95 gadus, trihs 100 gadus un weena 115 gadus. Nejauschâ nedabigâ nahwê miruschi, weens wihrs sudmalâs nonahwets, weens malku zehrtot nosists, weens Rigâ dsihwojosch miris no dserschanas, weens twaikâ noslahpis, diwi wihreeschi un weena seeweete noslihkuschi. Swehtu wakarinu baudijujuschi 2440 wihreeschi un 3129 seeweeschi, kopâ 5569. Pagahjuschâ gadâ 5285. Mihlestibas dahwanas eenahkuschas:

I. Draudses wajadsibam:				II. Zitàm eestahdem:			
Basnizai . . .	32 rb.	18½	kap.	Misionei . . .	36 rb.	49½	kap.
Ehrgelem . .	81 „	99	„	Palihds. lahdei	14 „	66	„
Altara segam .	38 „	02	„	Taboram . .	9 „	87	„
Basnizas apgaismoschanai .	18 „	65	„	Kurlmehmeem .	24 „	80	„
Seem. sw. eglem un swezem .	15 „	30	„	Nerebdsigeem .	2 „	50	„
Draudses nabag.	31 „	83½	„	Spitaligeem .	7 „	20	„
mahz. Konradi peemineklim	3 „	—	„	Madalu beedr.	15 „	06½	„
				No semes trihzes zeetuscheem Semiretschjê	48 „	85½	„

Pa wisu gadu upuros eenahzis 364 rbl. 69 kap.

Par draudses peeminekli Konradi tehwam. Ar preeku esmu lasijis „kahda draudses lozekla" usaizinajumu „Latw. Aw." 148. num., nel. mahzitajam Konradi tehwam no draudses puses peeminekli zelt. Buhs warbuht daschs labs draudses lozeklis brihnijees, ka es no sawas puses neesmu jau agraki leetu eekustinajis, bet domaju, ka katrs, kas atminas, ka es nelaika mahsasmeitas dehls, sapratìs, ka negribeju draudsi usaizinat, lai manam pascha radineekam parahda peenahzigo godu un pateizibu. Preezajos tadehl jo wairak, ka zits to darijis un luhdsu katru, kas pee dahwanu sanemschanas grib peedalitees, man to pasinot, lai tad man buhtu eespehjams wajadsigos solus spert. Awises, kas „usaizinajumu" nodrukajuschas, laipni luhdsu usnemt ari schàs rindinas.

Fr. Bernewitz,
Annas dr. mahzitajs.

Gimnasijas skolens Stefans Jazinitschs, kà sino, Wisaugstaki apbalwots ar sudraba medali par „dsihwibas glahbschanu", us kruhtim pee Wladimira lentas nehsajamu.

Naktî us 25. dezembri is Latweeschu lauksaimneeku ekonomiskas sabeedribas fabrikas Kalwes schosejâ Nr. 25 issagta skaidu greeschamà maschina 80 rbl. wehrtibâ. — Kahdas trihs nedelas atpakal issagtas Berditschena tirgotajam Leibam Abramowam is uguns droscha skapja 5% Kijewas pilsehtas kreditbeedribas obligazijas sem Nr. Nr. 19246, 24688, 25639, 25640 un 29239, katra 1000 rbl. leela. No schahdu obligaziju pirkschanas katram jasargas. —

Sahdsiba. Dundagas pagasta lozeklim Richardam Preinwaldam issagts 19. dezembrî is wina dsihwokla bebru ahdu kaschoks — 320 rbl wehrtibâ, watets wihreeschu mehtelis ar korakula apkakli — 40 rbl., karakula zepure 12 rbl., boa — 16 rbl., mufe — 14 rbl. un 2 pahri galoschu — 4 rbl. 85 kp. Bes tam issagtas wesl 10 sudraba karotes un sudraba karotes un sudraba zukura standsinas — 50 rbl. wehrtibâ. —

Tabora basnizinâ isdarita sahdsiba, kura pamanita tikai 28. dezembrî ap pusdeenas laiku noschehlsirdigàs ahsas Martas Ghigan, kura gahjuse basnizinu uskopt. Sagki isdausijuschi logam ruhtis, atkrampejuschi krampischus un tahdâ zekâ eekkuwuschi eekschâ. Nosagtas sekoschos leetas: paschdarinats tepikis, 4 balta metala un 2 jaunsudraba lukturi, balta sega' kurai trihs kantes apschuhtas ar sarkanu sihdu ar isschuhtu aprakstu „Albert Golnik ,1911. g.," diwi altara segas, 6 luktura salwetes ar isschuhtu usrakstu „Tabor" un 2 dweeki preeksch sahrku nolaischanas. Wisas sahdsibas kopwehrtibâ — 92 rbl.

Paskoidrojums Pahrejot ar muhsu awises drukaschanu no lihdschinejas Steffenagena un dehla drukataaas us G. Landsberga firmu, zehlàs daschi techniski apgruhtinajumi, zaur ko muhsu pirmais numurs schajâ gadâ deemschehl newareja isnahkt tahdâ weidâ, kà bija nodomats. — Aiskaweto panahksim.

Redakzija.

Wisjaunakàs sinas.

Peterburga. Par sinibu akademijas ihstenu lozekli eewehlets starp ziteem kimijas doktors Maldens pee Rigas politechniskà instituta.

— Nakti us 29. dezembri kara feldscheru skolâ schahwàs diwi feldscheti. Weens beigts, otrs gruhti eewainots.

— Nodega Podobedowa elektriskà stazija. Trammaja brauzeeni pa Newas ledu puhrtraukti us 2 nedelam.

Basnizas sinas.

Deewkalposchanas Jelgawas Sw. Annas basnizâ: Swaigsnes deenâ 6 janwarî deewgaldneekus nepeenems un sprediki nolasis pulksten 10 no rihta, jo mahzitajs noturehs deewkalposchanu Kalnazeemâ. Swehtdeen 8 janwarî ar deewagaldneekeem pulksten 10 no rihta mahzitajs Fr. Bernewitz.

Ussaukti: Jahnis Grünbergs ar Olgu Matildi Leekna. Jahnis Alksnis ar Johannu Luisi Kahnberg. Jahnis Kipurs ar Emiliju Dreska.

Miruschi: Julius Putnis 9½ g. Jehkabs Osis 12 g. Ans Markawitz 51 g.

Deewkalposchanas Jelgawas pilsetas draudses Nikolaja basnizâ: swehtdeen, 8 janwarî pulksten ½ 10 preeksch pusdeenas mahzitajs Reinhards. 6 janwarî kà swaigsnes deenâ deewkalposchana pulksten 10ôs no rihta mahzitajs Reinhards.

Ussaukti: Augusts Waldemars Sakke ar Emiliju Olgu Jakobsohn; Edwards Filipsohns ar Lisetti Grünup; Gothards Schanno Seske ar Elsu Bertu Metu Müller; Karlis Strahdneeks ar Augusti Rimkus; Wilhelms Gudewitschs ar Emiliju Gaile.

Miruschi: Jahnis Weinbergs 67 g. w; Lihse Ohsolin dsim. Uhdris 76 g. w; Jehkabs Jehkabsons 76 g. w; Mahrtinsch Ludwigs Pehrajs 19 g. w; Lihse Balam dsim. Stubbe 53 g. w; Wilis Gotman 79 g. w;

Ihpaschneeze: „Latweeschu Literariskà (Draugu) Beedriba."
Apgahdataja: Sabeedriba „Latweeschu Awises."
Atbildigais redaktors: N. Purinsch (Purinu Kläws).

EEWEHROSCHANU

Wiseem, kuri zeesch

ar **neirasteniju, dsimuma nespehju, wezuma nespehku, histeriju, neirologiju, masasinibu, kruhschu wahjibu, sifilisu, dsihwsdraba sekam, sirdskaitem** (aptaukoschanos, pahrkalkoschanos, klapeschanu, newerenadu pukšteschanu, miokarditu), **arteriju pahrkalkoschanos, alkoholismu, muguras smadsenu isschuhschanu, treekam, slimibu wahjumu, pahrpuhleschanos** u. t. t.

Ar katru deenu wairojotees peeprasijumeem pehz **Poehla-Spermina** — ir nahkuschi klajà daudz maswehrtigu un weselibai kaitigu pakaldarinajumu. Mehs turam par sawu peenahkumu, personas, kuras leeto Sperminu, brihdinat no scheem lihdsekleem. Wisà plaschà literaturà apsihmetàs neskaitamàs ahrstu un mahzito atsauksmes par **Spermina** labdarigo eespaidu sihmejas weenigi uz **Poehla-Sperminu**, un mehs luhdsam pee pirkschanas greest uzmanibu uz muhsu nosaukumu **„Poehla-Sperminu"** un firmu, tadehl ka ziti preparati naw zits nekas, ka slikti **Poehla-Spermina** pakaldarinajumi un nesatur neka kopiga ar to. Weenigi ihstais **Poehla-Sperminu** maksa 3 rbl.

Lai noskaidrotu wisu pakaldarinajumu maswehrtibu, ir isdota sewischka broschura, kuru issuhta lihdz ar **Poehla-Spermina** jaunako literaturu pehz pirmà peeprasijuma.

Prof. doktora Poehla un dehlu organoterapeitiskais instituts. Wisaugst. galma apgahdneeks. С.-Петербургъ, В. О., 7 лин. 18.

769

SLIMEEM

Dr. Levitas.

Eekschkigàm, seeweeschu un behrnu slimibam.
Jelgawà, Pasta eelà Nr. 6.

No 17. julija sahkot dsihwoju
Pasta eelà № 6
Telefons 60?,
pretim Katrinas eelai.

Peenem sobu slimneekus
ikdeenas no plkst. 9—1 deenà un no plkst. 3—6 pehz pusdeenas.
Pagatawoju mahkšl. sobus ar un bez platitem, selta kronischus, skruhwes sobus, porz. un selta plombas.
D-ts **J. Arons.**

Peenem
sobu slimneekus
ikdeenas no 10 lihdz 1 un no 3—6.
Spezialists selta sobu kroneem (Goldkronen) un ar **šifti eeleekameem** (Stiftszähne) bez platem.
Dentists **M. Kaplans,**
Jelgawà, Leelajà eelà Nr. 31.

Sobu slimneekus
peenemam katru deenu no pulksten 9 lihdz 6. Sobus iswelk bez sahpem. Mahkšligi sobi ar waj bez platem. Wisadas plombas. Spez. selta sobu kroneem, porzelana un selta plombam. Lauzeneekeem eewehrojami paseminatas zenas.
S. Braude un P. Braude,
Jelgawà, Leelajà eelà Nr. 17.

Peenemu **sobu slimneekus** ikdeenas no plkst 9½—1 un 4—6. **Spezialitate: eeleek mahkšligus sobus, porzelana plombas un iswelk sobus gluschi bez sahpèm. Lauzeneekeem eewehrojami paseminatas zenas.**
Jelgawà, Lee ajà eelà Nr 6.
Gutman-Rathaus.

Klaweeru stundas
teek pasneegtas par **lehtu zenu** Jelgawà, Esera eelà Nr. 20.

A. N.
Bogdanowa
tabakas fabrikas noliktawa
Jelgawà, Katolu eelà № 12, eeteiz wislabakàs papirosu tschaulites (hilses) is pascha auto-mech. fabrikas
„Sankt Gotthard",
starp tàm: koka kastitès par 250 gabalu, kà ari **Berlines** 100 gab. ar labu mundstiki katrà kastitè un „Zarskija" ar glihtu walsts ehrgli.
Smarschiga tabaka: **Halis** ¼ mahrz. 46 kap., ½ mahrz. 23 kap. **Maikapara** spezialtabaka: **Swesda** № 40, 30 un 10 nepahrspehjama labuma. Papirosi wisas wairak peeprasitas sortes par lehtàm zenàm.
NB. Atkalpahrdewejeem wislabakà eepirkschanas weeta.
Tabaka 3 sorte jau no 73 kap. mahrziņa un **zigarus** no 1 rbl. 60 kap. no 1000 sahkot.

Latweeschu Sawstarpigà Dsihwibas Apdroschinaschanàs Beedriba.

Zentralkantoris:
Jelgawà, Katolu eelà Nr. 44,
Jelgawas Laukšaimneezibas Beedribas namà.
Rigas kantoris:
Rigà, Leelà Kehnimu eelà Nr. 27.

Agenturas wisàs Latweeschu Sawstarpigàs Apdroschinaschanas Beedribas Nodalàs. Zitur agenturas teek eerihkotas.

Apdroschina wisadus kapitalus uz mirschanas un sadsihwoschanas gadijeeneem, kà ari isdara **behrnu naudas** (no 50 r. sahkot) apdroschinaschanas pehz wislehtakeem tarifeem, kà jau sawstarpiga beedriba.

Katra godiga zilweka peenahkums ir sewim wismaz **behrnu naudu nodroschinat,** lai tanì gadijeenà, kur winsch mirst — wina peederigi — zaur wina slimibu jau daudz wahrguschi — nebuhtu bez padoma kà behres sarihkot. **Un to war katris**, jo peemehram 35 gadus wezs zilweks war 2 rubkus gadà maksajot nodroschinat sewim **55 rbl.** leelu behrnu naudu. Pee tam wehl kriht swarà tas, ka schos 2 rubkus gadà (uz reisi waj dalam) winam jamaksà tikai 20 gadus no weetas, tad winsch teek brihw eedris (no wisàm maksaschanam brihws), bet behrnu nauda tatschu ir droscha — jau pehz pirmàs eemaksas, kautsch ari ta buhtu daschas kapeikas.

Tuwakus paskaidrojumus pasneedz uz pirmo peeprasijumu ar rakstu un issuhta wisadus sawus prospektus.

Paskaidrojoschi peemehri:

1) **Jautajums:** Esmu 30 gadus wezs un wehlos saweem behrneem apdroschinat 1000 rbl. leelu kapitalu uz sawu mirschanas gadijeenu. Premijas gribu maksat 20 gadus. Apdroschinaschanai jastahjas tuhlit spehkà.
Atbilde: Jums jamaksà 20 gadu no weetas ikgadus 31 rbl. 60 kap.
2) **Jautajums:** Esmu 25 gadi wezs un wehlos saweem behrneem apdroschinat 500 rubku leelu kapitalu uz sawu mirschanas gadijeenu, bet ar to nosazijumu, ka ja es nodsihwoju sawu 60. muhscha gadu un tad wehl neesmu miris, schi nauda ismaksajama man pascham. Premijas gribu maksat 10 gadus. Apdroschinaschanai jastahjas tuhlit spehkà.
Atbilde: Jums jamaksà 10 gadus no weetas ikgadus 25 rbl. 60 kap.
3) **Jautajums:** Esmu 40 gadus wezs un wehlos sawai familijai nodroschinat 200 rbl. uz sawu mirschanas gadijeenu (preeksch saweem behrneem) un premijas gribu maksat 15 gadus no weetas. Apdroschinaschanai jastahjas tuhlit spehkà.
Atbilde: Jums jamaksà 15 gadu no weetas ikgadus 8 rbl. 22 kap.

Pehz scheem peemehueem luhdsam peeprasit sinas, zik jums buhtu premijas jamaksà, ja Juhs sawu dsihwibu apdroschinatu pehz Juhsu apstahkleem un Juhsu wehleschanàs.

Peeprasi umi adresejami:
гор. Митава, Латышскому Взаимному Обществу Страхованія Жизни.
Latweeschu Sawstarpigai Dsihwibas Apdroschinaschanas Beedribai, Jelgawà.
Walde.

Godalgots Rigas jubilejas isstahdè 1901. g. ar sudraba medali un goda diplomu.

M. Brauer's,
Jelgawà,
ihpaschueeks **R. Götze,** eepretim Jahņa basnizai un Aleksandra prospektà Nr. 6,
kapu peeminekļu ruhpneeziba ar maschinu spehku.
Eewehrojamà mehrà paleelinata raschoschanas spehja. Glihts un isturigs darbs.
Kapu peeminekli,
kà: **krusti, obelisli, grahmatas, rulli** u. t. t. teek pagatawoti is labakà materiala.
Zaur slihpeschanu un puleeteschanu ar jaunako sistemu maschinu palihdsibu kapu peeminekli dabù isturigu un jo glihtu issskatu.

Kapu peeminekļu pagatawoschana.

Leelà krahjums daschàdu kapu peeminekļu.

Selteitus un neseltitus tschuguna kapu krustus
peedahwà par fabrikas zenam. Zeen. publikas apstell jumi top jo ruhpigi un wisihsakà laikà ispilditi. Labakàs atsauksmes.

Osolu dehlus un plankas

(tikai labas) neleelà daudzumà **meklè pirkt**. Peedahwajumi ar adresi un zenu jaeesneedz schis awises ekspedizijà sem burteem **A. B.**

Mahjas waj
semes gabalu
meschmalà waj meschà Jelgawas tuwumà meklè pirkt. Peedahwajumi ar ihpaschuma ihsu aprakstu un zenu sem burta K. suhtami **schis awises ekspedizijai**. Uz peedahwajumeem ar pahrspihletàm zenàm neatbildès.

Ustizama
behrnu meita
teek mekleta. Peeteiktees war Latweeschu Awises ekspedizijà Jelgawà, Skrinweru eelà Nr. 35.

Mag.
J. Hertela
apteeku pretschu pahrdotawà
Jelgawà, Pasta eelà № 13.
Peedahwà wisadas laukšaimneezib-, dahrsopibà un mahjsaimneezibà wajadsigàs **apteeku prezes.**
Logu ruhtis wisados leelumos **Ellas** un **wilnas krahsas, seepju sahli** un **klorkalki. — Parfimerijas un seepes.**
Gumijas prezes.

H. A. BRIEGERA
Lanolin Crême
nepahrspehti skaistas ahdas ustureschanai.
Dabujams gandrihs wisàs apteekàs, drogu- un parfimeriju weikalôs,
kà ari
Rigà,
Stabu eelà Nr. 10,
un
Kalku eelà Nr. 2.

Jelgawas Laukšaimneez. Beedribas Krahschanas-Aisdoschanas Sabeedriba,

Jelgawà, Katolu eelà 44. Telefons 62.

Sabeedr. bilanze 30. nowembrî 1911. g. 4,928,855 rub. 20 kap.

(Sabeedribas droschiba: Sabeedribas kasse atrodoschais droschibas kapitals **261,523** r. **45** k. un **2079** beedru garantija).

Sabeedribas bilanze bija:

1910. g. 31. dez.	3,846,207 r.	74 k.
1909. „ „ „	3,012,856 „	54 „
1908. „ „ „	2,482,671 „	46 „
1907. „ „ „	1,946,968 „	24 „
1906. „ „ „	1,443,094 „	42 „
1905. „ „ „	993,767 „	74 „
1904. „ „ „	837,356 „	67 „
1903. „ „ „	645,640 „	01 „
1902. „ „ „	413,771 „	76 „
1901. „ „ „	230,608 „	68 „
1900. „ „ „	109,560 „	77 „

Sabeedribas kantors atwehrts darbdeenàs no plkst. 10—2.
Sabeedriba maksà par noguldijumeem 3—6% un **nem par aisdewumeem** 5—8%.
Peeprasijumus pehz aisdewumeem isspreesch pirmdeenàs un paturtdeenàs.
Noguldijumus war eesuhtit pa pastu waj zaur rentejam un walsts bankas nodalam uz Sabeedribas tekoscha rehkina Jelgawas rentejam (№ 63659).
Noguldijumus un noguldijumu prozentes ismaksajot — tos uz walsts leschanos ari pa pastu issuhta.

Walde: agr. **J. Biffeneeks,** agr. **J. Brasdaun**
D. Kahnbergs.

Leel-Sesawas Krahschanas-Aisdoschanas Kase.

(Sihkkredita eestahde ar beedru neaprobeschotu galwoschanu.)
Dibinata 1882. gadà.

Jelgawà, Jelgaw. Laukšaimneez. Beedribas namà,
Katolu eelà № 44.

Bilanze 30. nowembrî 1911. g. swahrstàs ap 767,438 rub. 47 kap.

Kases bilanze bija:

1904. g beigàs . . .	11,624 r.	39 k.
1905. „ „ . . .	55,026 „	24 „
1906. „ „ . . .	130,700 „	19 „
1907. „ „ . . .	179,267 „	53 „
1908. „ „ . . .	325,040 „	64 „
1909. „ „ . . .	447,011 „	56 „
1910. „ „ . . .	562,801 „	82 „

Kase maksà par noguldijumeem par gadu 6½%, skaitot no noguldischanas deenas. Noguldijumi atswabinati no wiseem krona nodokleem. **Par aisdewumeem nem** 7—8½%. Rakstu naudas nekahdas netop nemtas. Sabeedribas darischanas noteek katru deenu no 10—2 deenà.
Walde.

---

4 selta medalas — 3sudraba medalas.

Goda diploms no Semkopibas Ministrijas.

Skaistuma seepes
Ideal 765

„Wenus" fabrikas, dod ahdai skaistu i skatu, ustura to weselu un nodsen wisadas ahdas kaites, tà ka katrs, kas schis seepes leeto, ustura koti ilgi sawu jaunibas skaistumu.

No pakaldarinajumeem brihdina!
Pee pirkschanas luhdz eewehrot № 765. Dabujams wisàs labakàs tirgotawàs.

Seepju un parfimeriju fabrika **„Wenus"**
Markowiz un Plöhn Kuldigà.

Ed. Zehders — Rigà,

Karla eelà Nr. 11.

Laukšaimneezibas maschinu krahjums
ceteiz
Richard Garret u dehla Leistonà (Anglijà)
kà sen gadeem par labakàm atsihtas un wisplaschaki isplatitàs
lokomobiles un twaika kulmaschinas
wisjaunakàs konstrukzijas
Jauns! Lokomobiles Jauns!

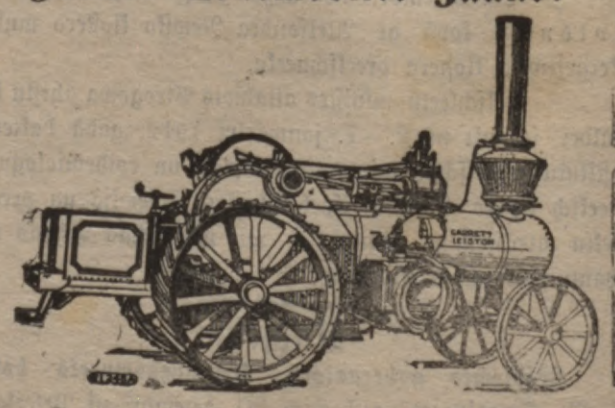

Tagad konstruetas uz **10 atmosferam** darba spee- deena.
Jaunakà paschbrauzeja lokomobile,
weeglas gaitas un leela sirgu spehka.
Wehstuku adrese: **Ed. Zehder — Rigà.**
Gehpelu un rokas kulmaschinas wisjaunakàs konstrukzijas

Печатать разрѣшается полиціею.

Te klaht 1 peelikums.

Drukatas Ekon. Grahmatruhpn. Sabeedr., agrak G. Landsberga drukatawà.